

Margo Trappenburg

Het moet eerst erger worden

We kennen het fenomeen uit politseries op televisie en helaas ook wel uit de krant, waar het geen fictie is. De politie kan vaak pas ingrijpen als er echt iets gebeurt. Als het te laat is, als een boze man zijn ex of zijn kinderen daadwerkelijk pijn doet. Als er alleen maar angst is en dreiging, is dat onvoldoende om iemand achter de tralies te zetten (tenzij het slachtoffer de dreiging kan documenteren en een gebiedsverbod regelt). Datzelfde geldt bij terroristische dreiging. Als iemand een radicale moskee bezoekt, traditioneel islamitische kledij gaat dragen, vreemde websites bezoekt en zijn baard laat staan is dat onvoldoende reden om in te grijpen. Het moet eerst erger worden.

Bij de politie kan dat misschien ook niet anders. Mensen preventief vastzetten op basis van verklaringen van een buurman of een ex, of op basis van 'profielkenmerken', is in een rechtsstaat niet acceptabel. Maar we komen dit verschijnsel ook tegen in de hulpverlening. Herkent u een van de volgende redeneringen?

- 'Deze patiënt is nog niet ziek genoeg voor een verpleeghuis. De dementie moet echt een fase verder zijn voor we daaraan gaan denken. Of hij zou een been moeten breken. Hij gaat regelmatig zwerven; dat gevaar bestaat. Dan komt hij in het ziekenhuis, raakt helemaal de weg kwijt en van daaruit kun je vaak weer wel naar een verpleeghuis.'
- 'Deze situatie is nog niet ernstig genoeg voor schuldhelpverlening. Het is niet zo dat er al gedreigd wordt met huisuitzetting of met het afsluiten van water en licht. Als het zo doorgaat, gaan ze natuurlijk wel bergafwaarts. Dan komen ze alsnog in aanmerking.'
- 'Deze jongeman is er natuurlijk niet best aan toe. Hij verwaarloost zichzelf en neemt zijn medicijnen niet in. Ik kan me goed voorstellen dat zijn ouders zich veel zorgen maken, maar voor een gedwongen opname is het nog te vroeg. Dan moeten er echt ergere dingen aan de hand zijn.'

Het moet eerst erger worden. Bij de politie snap ik het, maar wat is de redenering achter 'het moet eerst erger worden' in de hulpverlening? Kunnen we er daar niet vanaf? Mogen we mensen niet gewoon helpen om te zorgen dat het niet erger wordt?

Margo Trappenburg is hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk aan de Universiteit voor Humanistiek en hoofddocent Bestuurs- en Organisatiewetenschap aan de Universiteit Utrecht.